

Har du räknat?

Ekonomi i miljöåtgärder på en växtodlingsgård

Åtgärder som är bra för miljön är också ofta bra för gårdens ekonomi. På en växtodlingsgård handlar miljöåtgärder för det mesta om att utnyttja insatsvarorna, till exempel gödselmedel och diesel, på ett effektivare sätt. Det får inte bara positiva effekter på miljön utan är också bra för din gårds ekonomi. I den här broschyren lyfter vi fram fem åtgärder som är bra för miljön, klimatet och plånboken. Det handlar om allt från modern teknik som N-sensor till att se över dräneringen. Alla åtgärder är sådant vi rekommenderar inom Greppa Näringens rådgivning, men lönsamheten i åtgärder varierar förstås mellan olika gårdar. Ta därför hjälp av din rådgivare för att se vilka åtgärder som passar på just din gård. Bläddra vidare för att se hur lantbrukaren i vårt exempel förbättrar sitt resultat med 66 500 kr per år.

BRA FÖR PLÅNBOK OCH MILJÖ

- › Sprid fosfor efter din markkarta
- › Ny dränering betalar sig efter 30 år
- › Testa din mineralgödselspridare!
- › Kvävesensor – en investering som ofta lönar sig
- › Sparsam körning – sparar pengar varje dag

Beräkningar gjorda av:

Maria Fermvik
Greppa Näringen

Henrik Stadig
Hushållningssällskapet Skaraborg

Peter Malm
Hushållningssällskapet Kristianstad

greppa näringen

GÅRDSINFO:

Skåne, lättlera

140 ha åkermark varav

65 ha höstvet, 25 ha sockerbetor,

30 ha korn och 20 ha höstraps

Kvävesensor

En investering i en N-sensor till traktorn förbättrar lantbrukarens resultat med

28 300 kr per år.

Test av mineralgödselspridare

Ett test av spridaren visar att toppstången kan justeras för att få en jämnare spridning, till ett värde av 10 300 kr per år.

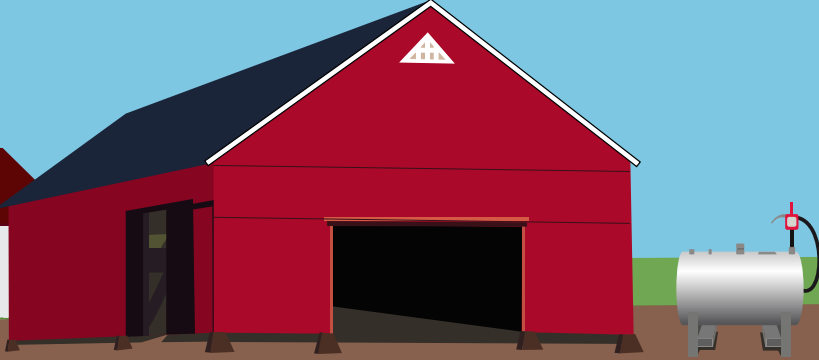

Fosforgödsling enligt
markkarta

Genom att sprida rätt mängd fosfor
på rätt ställe ökar skörden till ett
värde av

15 700 kr per år.

Sparsam körning

Genom att ändra sitt körsätt och planera
körningen kan lantbrukaren spara

12 200 kr per år.

Dränering

En ny dränering på gården beräknas
vara fungerande i uppåt 50 år, med
en payoff-tid på 30 år är alltså ny
dränering lönsamt.

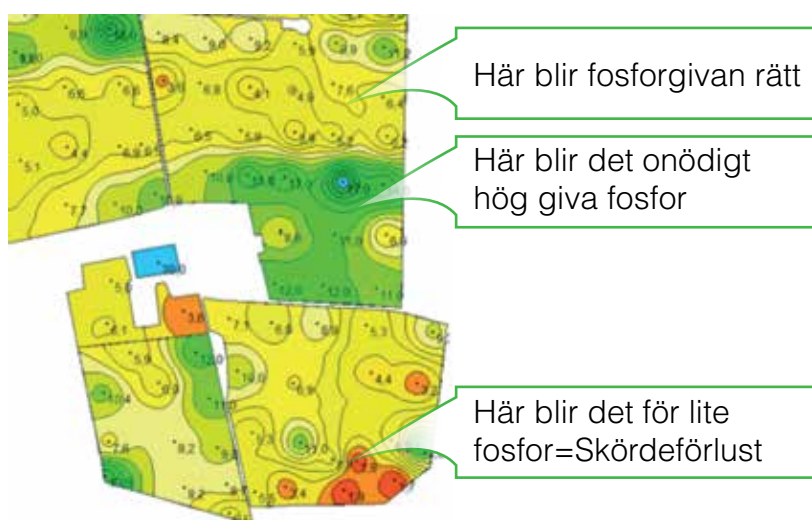
Betalar sig på 30 år

Fosforgödsling efter markkarta

Om vår växtodlingsgård använder sig av schablonciffror för fosforgödsling stämmer det beräknade totalbehovet av fosfor, och det ger i medeltal rätt fosforgiva. Sett till varje del av fältet blir däremot givan fel och på gården är det 30 ha som får för mycket fosfor och 30 ha som får för lite fosfor.

Att anpassa gödslingen efter markkartan ger därför ett bättre utnyttjande av gödseln. Med hjälp av rådgivaren beräknas skördeökningen för vete bli 57 kg/ha, för raps 233 kg/ha och för korn 117 kg/ha, till ett totalt värde av cirka

28 800 kr. Styrutrustningen för traktorn kostar cirka 7 600 kr med fem procents ränta, fem års avskrivning och årlig support. Vi har då räknat med hälften av kostnaden för GPS-utrustningen, då den även används i åtgården med N-sensor. Markkartering görs på exempelgården var sjunde år och kostar 225 kr per ha, vilket med ränta ger en årlig kostnad för markkarteringen på cirka 5 400 kr. Totalt innebär det att lantbrukaren i exemplet tjänar 15 700 kr per år på att utnyttja markkartan till sin fosforgödsling.

Resultatpåverkan av anpassad fosforgödsling	
Skördeökning	28 831 kr
Amortering och ränta	-6336 kr
Support	-1300 kr
Markkartering	-5443 kr
Årlig vinst	15 752 kr

Översyn av dränering

En dålig dränering ger upphov till både minskade skördar och ökade kostnader för ogräsbekämpning och torkning. Beräkningar visar att en förbättrad dränering kan ge en årlig sammanlagd resultatförbättring på cirka 1600 kr/ha.

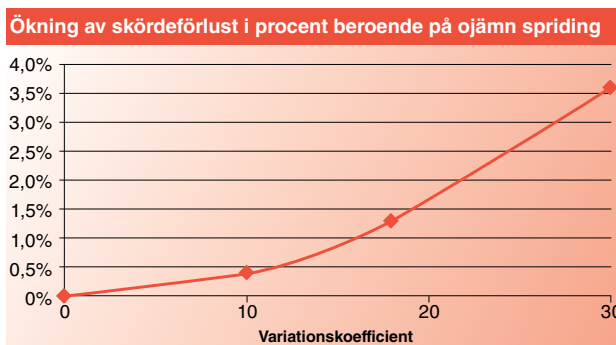
Med en investeringskostnad på 25 000 kr/ha och fem procents ränta ger det en "pay-offtid", det vill säga den tid det tar innan investeringen lönat sig, på 30 år. Det innebär alltså att varje år med fungerande dränering utöver dessa

30 år ger ett plus på 1600 kr/ha, räknat med dagens intäkt- och kostnadsnivåer. I ett blötare framtida klimat kan vinsten dessutom komma att bli ännu större. Vill du ha hjälp med att beräkna pay-offtiden kan du göra det i vår "Investeringskalkyl" på www.greppa.nu/ekonomi. Med Investeringskalkylen kan du beräkna investeringsutrymme, pay-offtid eller hur stor besparing eller vinst du måste göra för att en investering ska vara lönsam.

Resultatpåverkan av dränering	kr/ha
Ökad skörd	1000
Friare växtföljd	100
Minskad tidsåtgång	500
Minskad ogräsbekämpning	40
Minskad kvickrotsbekämpning	70
Minskade torkningskostnader pga tidigare skörd	140
Underhåll	-250
Resultat	1600

Test av mineralgödselspridare

Att gödseln sprids jämnt är viktigt, och ett test av mineralgödselspridaren kan vara ett bra hjälpmedel. Greppa Näringen erbjuder tester av mineralgödselspridare där vi med hjälp av ett antal lådor testar spridaren och beräknar hur jämnt eller ojämnt spridaren fördelar gödseln. Variationen i den giva som spridaren ger vid spridning redovisas i en så kallad variationskoefficient. På vår exempelgård lyckas man sänka koefficienten från 17 procent till 12 procent genom att justera toppstången. Hur skördeförlusterna påverkas av ojämn spridning kan du se i diagrammet bredvid. På vår exempelgård ger detta en ökad skörd med 0,7 procent, till ett värde av 10 300 kr per år.

	Vete	Raps	Korn	
Avkastning kg/ha	7500	3300	5700	
Pris kr/kg	1,80	3,40	2,20	
Areal, ha	65	20	30	
Värde av spridartest	6 142 kr	1 571 kr	2 634 kr	TOTAL VINST 10 347 kr

Kvävesensor

Med hjälp av en kvävesensor, N-sensor, kan gödslingen varieras och anpassas till behovet för varje del av fältet. N-sensorn monteras på traktorn och läser av färgen på grödan, vilket efter kalibrering ger en signal om kvävebehovet. Försök visar att i spannmål och oljevaxter kan avkastningen öka med cirka tre procent, samtidigt som risken för liggsäd minskar och tröskkapaciteten ökar. På vår exempelgård innebär en investering i N-sensor en årlig vinst

på 28 300 kr, räknat med en ränta på fem procent och en avskrivningstid på fem år. I beräkningen har vi räknat med en N-sensor som kräver dagsljus. Vi har även räknat med halva kostnaden för GPS-utrustningen, där andra halvan finns med i beräkningarna för åtgärden ”Spridning av fosfor enligt markkartan”, som du kan läsa om längre fram i skriften. Om du vill se ifall N-sensor lönar sig på din gård finns hjälp för att göra egna kalkyler på www.greppa.nu/ekonomi.

Förändring av intäkter och kostnader kr/ha	
Skördeökning	398 kr
Mindre liggsäd	137 kr
Ökad tröskkapacitet	150 kr
Information om fältet	10 kr
Ränta och amortering Annuitetslån	-354 kr
Support	-50 kr
Service och underhåll	-17 kr
GPS-utrustning	-27 kr
Vinst per ha	246 kr

Sparsam körning

Mätningar visar att man kan minska bränsleförbrukningen med uppåt 20 procent genom att använda sig av sparsam körning. En minskning av bränsleförbrukningen på åkern med 10 procent innebär på vår exempelgård en besparing

på i snitt 8 liter diesel per hektar och en total besparing på ungefär 12 200 kr per år. Hur man tillämpar körtekniken kan man lära sig på kursdagar som ordnas runt om i landet av olika arrangörer.

Gröda	ha	l/ha	Totalt/kr
Höstvete	65	70	50 050
Sockerbetor	25	130	35 750
Korn	30	70	23 100
Raps	20	60	13 200
Totalt	140		122 100
Besparing 10 %			12 210

Vill du veta mer om åtgärderna och hur vi har räknat?

Besök www.greppa.nu/ekonomi

Här får du också hjälp med att räkna fram lönsamheten för dina egna åtgärder.

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Greppa Näringen erbjuder kostnadsfri rådgivning som både lantbrukare och miljön tjänar på och är ett samarbete mellan Jordbruksverket, länsstyrelserna, LRF och företag inom lantbruksnäringen.

Du når oss på: tel 0771-573 456 eller www.greppa.nu